

re stipendio, quam receptum est, retento sibi, quod superest; consuli in hunc rem potest Caballarius l. 3, 13. e. in Praxi.
Hoc posito, ad questiones propositas respondetur;

Ad primam, satis ei factum esse per ea, que haec tenus dicta sunt.

Ad secundam, Titularum non posse de illa pensione agere, eaque ex dicta Missarum fundatione sibi sumere, quia, si ita se gereret, retineret ex parte illud Missarum stipendium, quod Fundator ei tribuit, qui foundationi deservieret, ut non possum est, quod fundationes omnes, que non nisi Missarum quotannis celebrandarum obligations sunt, videlicet que nec in Beneficiis ereta, nec certo aliqui officio addicta sunt. Non igitur eadem ratio est, exempli causa, Capellania, que in Beneficiis ereta est, & certum Missarum numerum per hebdomadam adjunctum habet; Cappellans nempe, cui ex fundatione liberum esset alii Missas celebrandas committere, integrum Beneficii provenientem celebranti tribuere non tenueret, sed factis est, si stipendum pro quoque Missa in Diœcesis statutum tribueret; ita ut id omne, quod superest, legitime retinere posset. Hic enim Cappellans utpote Beneficiarius non modo confundatur, & habitum Clericalem deferre, ex Tridentina Synodo s. 14. e. 6. de Reform. suscepit Diœcesis Constitutionibus, sed etiam divinum Officium quotidie celebrare, ac fortasse proprii Beneficii fundum curare debet. Uno verbo nil cause occurrat, quomodo fundationis hujus supposito Titularis pure possit pensione gaudere, quam ex eadem fundatione sibi fuerit.

Ad tertiam, jus nominandi ad hanc fundationem, quod in Expositione dicitur ius patrum, vendi non potest, quia hoc venditio aliquid odiosum esset, bonis moribus adversaretur, simoniam redoleret, & re ipsa foret iniuria, que contra Fundatoris mentem, Ecclesiæ functionem & confraternitatem ad imminentem fundationis stipendum teneretur.

Ad quartam, de hoc Patrono, seu de eo, qui ad hanc fundationem nominandi jus habet, id dicti potest, quod in Jure de Beneficii Patrono dicitur, cui ad gravem paupertatem redacto Beneficiarius, cuius illius Patronus est, optulari teneat, non tamen ex conventione, que Beneficii collationem praeceperit, & qua Beneficium uni potius quam alteri collatum fuerit ea conditione, ut pro viis certam pecuniam in eis quotannis tribueret, qui ad Beneficium praesentat. Eodem pacto Patronus, de quo queritur, Episcopi, & eorum, qui foundationis executione diligenter tenentur, auctoritate certam summan ab eo recipere posset, qui eidem deserviet, in eum finem insinuant, ut ei gravi paupertate laboranti subdolus sit, dummodo ceteroquin superest, quo Missa a Fundatore prescriptis satiasit.

Ad quintam, hic Cataphractorum militum Duxor, dummodo non ipse occidit, nec pugna interfuerit, in qua intercessiones contigerint, vel fangus effusus fuerit, irregularis, atque adeo fundationis, de qua queritur retinenda incapax non censetur.

Ad sextam & postremam questionem respondetur armorum gestatione Ductorum huc iuso factio fundatione huic retinendae ineptum fieri, cum ei liberum sit eam, quam profiteatur, armis deservire, & Clericalem statum suscipere. Denique non est prius iuso fundatione, quam possidet, sed venit prius fundationis probandum est eum homicida patrassat, ut fundatione spoliatur; atque ut ea imperitabilis efficiatur, in eum procedendum est ea ratione, que initio statim declarata fuit.

Decisum hac die 15. Junii an. 1703.
G. Fromageau.

C A S U S X V I .

Missa Feria Quinta in Coena Domini, & Sabbati Sancti.

Nullo Canone, nulloque Iuris Textu expresse prohibetur, ne Feria Quinta in Coena Domini, & sabato Sancto alia Missa præter solemnum celebretur.

Q U A S T U M .

I. Quidetur, an Parochus in Ecclesia Collegiata & Parochiali, sententia & mandato Archiepiscopi, Feria Quinta in Coena Domini, & Sabato Sancto Missam dicere non possit, nec debet ea hora; que Canonicum Servitium non interrupit, ut hostias consecret, eos preparat, qui accedunt Pascha celebratur, & satisfaciat devotioni compli-
cium ex Parochianis, quos multiplices occupationes non finant interesse solemni Missa Capituli, que nominis ad horam de-
cimam celebratur?

II. Ad cum Parochus per annos duos consequentes, ab initia possessione Feria Quinta in Coena Domini Sacrum fecerit, absque ullo tumultu, impedimento, vel oppositione

Capituli, non sibi possessionis jus acquisierit, & an opposita confundetur, que, ut dicitur, per antiqua est, ut scilicet una tantum Missa eo die celebretur, prevalere debet, & Parochio quis admire?

III. An Parochus postulare non debet, ut scandalum reperatur, quod nonnullorum ex eo Capitulo Canoniconum via attulit, ei bis ademptis Calice, & Ornamentis in Capella, ne Missam, ad quam se hora sexta matutina comparabat, eo die celebraret?

IV. Ad cum hi Canonici eum apud Secularem Judicem in ius vocaverint, ut sibi vetus, quam iactant, possessione feraretur unus Missa Feria Quinta in Coena Domini a Canonico celebrante, b[ea]t[us] Parochus haud fatis gravi fundamento nitatur, ut se remitti petat ad suum naturalem Judicem quod peccatorum, quam quoad possessorum, quia scilicet agitur de re pure spirituali?

V. Si forte quoad possessorum damnare, an non iuxta Ecclesiasticum ei peccitorum concedere posset, possessorum damnatione nihil obstante?

VI. An Capitalum non possit eundem Parochum subdere Constitutionibus, quas edit, ut cum cogat toti Officio Divino, & Procesionibus interesse, & aliam deferre; & an ex iure, & Ecclesiæ præxi ab ejusmodi obligationibus ille non eximatur, cum Sacramentorum administratione, aliquip Paſtoribus curis o[ste]re tempore ministratur; atque an non debet Officio toti præfens conferri, omnium distributionum particeps esse, an vero, si abuerit, muletari possit?

VII. Potest necne Parochus hic sibi portionem congruam scutorum centum exposcer, præter sui Canonici provenientem, qui est admodum modicus, & solum ex quibusdam fundationibus in dicta Ecclesia institutis, non autem ex dictis?

VIII. Au[n]t[em] non Parochus iure petere possit oblationes, que fidelis & Dominicis diebus, obituaria, & Servitorum gratia a Capituli Sacrificia percipiuntur, prætextu consuetudinis, & transfectionis cum ejus Decessoribus in ite, quia nempe dictus Sacrificia Ecclesiæ lumine omnino non afferit, & Regis Declaratio distributiones omnes Parochio adjudicavit?

R E S P O N S I O .

Concilium Conscientia subscriptum putat Parochum, de quo agitur, ad Episcopum suum configurare debere, ut ejus mente affequatur, & mandata faciat, antequam quicquam aggregatur eorum, que aliato libello supplici continentur. Porro ille hoc observantia officium proprio Episcopum tamquam Superiori perolvens sperare potest fore, ut ejus auctoritate & gratia se ab adversariis tueatur, sicutque legitimis contentionibus vix aferat.

Potest hoc generale concilium, singillatim ad quemlibet questionis articulum respondetur.

I. Parochus, de quo queritur, de Episcopi sententia & mandato potest & debet Missam dicere Feria Quinta & Sexta Majoris Hebdome, ea hora, que Capituli officium non interrupit, ob rationes in expositione allatas, quibus mandatum ab Episcopo editum nisi est verosimile,

Illud vulgo convenit, nullum Canonem, nullumque Juris Textum occurrere, quo expressis verbis prohibetur, ne duobus iis diebus alia Missa præter solemnem celebrentur.

Antiqui sane temporibus una tantum missa celebrabatur. Vetus Ordo Romanus titulo de Coena Domini, Alcuinus ill. de Dron. Offic. de Coena Dom. & S. Gregorii Sacramentarium huic res fidem faciunt. Verum postquam Fidelium numerus excretiv, & ob eorum evidentem utilitatem, iis ipsi diebus præter solemnem private & peculiares Missa vix sunt celebrande; qui mos in Ecclesiæ passim obtinuit, jamque usitissimum est, ut in frequentibus Parochiis, & magnis Urbibus Missa non pauce præter solemnem per eos duos dies celebretur.

Quod autem in hoc negotio maiorem difficultatem parit, & Autores in aliam alios fentientiam trahit, illud est, an scilicet Feria Quinta in Coena Domini post solemnem Missam, & ante Sabbathum Sanctum alia Missa celebrari possint, idque propter quod post eamdem solemnem Missam in peculiari loco, in hunc rem in Ecclesiæ parato clauditur adorandum Christi Domini Corpus, atque adeo post eam ceremoniam celebranda non videntur Divina Mysteria. Sabbatho ipso Santo alia Missa ante solemnem non videntur celebrande, quia usque ad solemnis Missa tempus adhuc Ecclesiæ confutur in Dominica mortis dolore lugubris verlari, & nondum ob Domini Resurrectionem latitiae signa exhibeantur.

Ut ut de hac difficultate fentientium sit, cuius quidem utrinque rationes, ac denique decisio videri possunt apud Cardinalium Lugo in Tractatu de Eucharistie Sacramenti disput. 20. n. 4. & Dianam 11. p. tractatu 5. & 8. refut. 32. & 62. peculiares Missa commemoratis diebus dici posse videntur, si Fidelium utilitas ac necessitas id requirat, præfer-

M I S S A .

tim vero accende Superioris Ecclesiastici permissione; & sane Canonici de quibus agitur, plus aquo de proprio iure folliciti essent, si ad illud propagandum Parochianorum evidenti bovo in hoc negotio adverlarentur.

II. Tempus in expositione declaratum non sufficit, ut possesso statuatur, & contraria, que verutidina esse dicitur, abrogetur; porro dictus Parochus potissimum nititur Episcopi Constitutione, qui, re ad trutinam revocata, dictis Parochianis utique adeo necessarium esse judicavit, ut duobus memoratis diebus peculiares Missa celebrarentur.

III. An Parochus apud communem Superiorum de injuria his irrogata conqueri potest; nihil tamen esse videtur, quamobrem ad confutum Juris ordinarii reparationis gratia configurat, quia timendum est, ne id dissentientis animos amplius exalperet, litigium multiplicet, ac fortasse a precipui negoti, quod Parochianorum bonum spectat, follicitudinem abducat. Aut enim Parochus illatum sibi vim persicantis injuria loco ponit, ut hoc in eis obliuisci debet, ut Charitatum hominem decet, secum reputans fere semper eum, qui obsonum facere vult, aliquid mali subire; aut eamdem vim spectat tamquam injuriam illatum persone publica, cur dubitet, num Parochi confitum proferunt exitum sit habitum. Sane in transactis lectione, & rei totius examine tutius quod caput hoc Parochus, quid sibi facto opus est, cognoscet, Illud unum certissime pronuntiari potest, Parochum non debere in præfutis tot tantaque adveribus dictum Capitulum aggredi, ne forte vindicta, aut contentio impetu abripi videatur.

Decisum hac die
G. Fromageau.

C A S U S X V I L .

Missarum citra Ordinarii potestatem instituta
reducio.

Missa in Ecclesia fundata reduci nequeant abque Ordinarii Mandato.

Q U A S T U M .

Parisiensis Parochia Curatores, in Fabrica Martyrologiis accuras expenditure, an omnibus foundationibus satisficeret, intellexerunt Missas tercentas quadraginta duas pro pluribus foundationibus, que non implebantur, quotannis celebrari, ne ultiū earundem foundationum reductionis Actum respiceret, sed tantummodo veterem librum, editum ann. 1635. in scriptum ratio veterarum foundationum in gratiam Fabricæ, que non amplius implerent. Earum loco Missa est, tercentas quadraginta duas Missas celebrari, videlicet tercentas & tredecim in peculiari Capella, & viginti novem, que earum partem constitutuunt, que quotidie hora undecima celebrantur, & quarum fundatio medioris erat, ex accurate inquisitione peracta eodem an. 1635. juxta quam foundationum dictarum descripsio enuntiatur, & ad singularis positur Missarum pro iisdem celebrandarum numerus.

Queritur, an id sufficiat, & an idem Curatores possint, ut conscientia quadraginta annorum confuerintur sequi, perfectum non habentes, an Archiepiscopus ea de re quicunque mandaverit?

R E S P O N S I O .

Concilium Conscientia subscriptum, quod Expositionem hanc vidit & expendit, existimat Editos quadraginta istipm annorum confuetudinis acquisiri non debere, sed oportere, ut ad Archiepiscopum configurant, qui super ejusmodi reductione, quam opportunam ac necessariam cognoverit, definit. Porro idem Curator admodum tutores id omnino propria autoritate facere non potuerunt, præfutim cum poltemo Senonesi Concilio, quod exactam & fidelem omnium foundationum executionem dilatim precipit, subiecti essent. Vide Senonesi Concilium Decret. ad mores Decret. 13. Neque vero supponi potest Ordinaciæ autoritatem intercessisse, cum potius ex veteris Libri titulo: ratio plurium antiquorum foundationum, in Expositione allato appareat admissa, tantummodo Curatorum fentientiam & confitucionem, que absoluta est, nec referunt ad Præfutis auctoritatem, quae præfutissima non sufficit, si sufficit implorari; coquæ magis, quod ejusmodi reductiones non sine certis formulis peractur ex communis more, & constitutione Tridentina Synodi s. 25. de Reform. cap. 4. que quidem Episcopis hanc facultatem concessit, & in hoc articulo generali præxi receperunt.

Decisum Parisiis die 4. Martii ann. 1682.
August. de Lamer.

C A S U S X V I I I .

Missa manuales, quibus devotionis gratia injunctis
fatisfaciendum est.

Satisfaciendum est Missis singulis, quas ille petiverit, qui ele-
mofynas tribuerunt, quae recepta sunt, nec illis per alias
processus fatisfaciendum est absque parvum consensu.

Q U A E S I T U M .

Devotionis locus, seu Peregrinatio supponitur, ubi tam
ingenos Missarum numerus ex affidato Fidelium consur-
recipitur, ut singulae celebrari omnino non possint, quamvis
etiam celebrantur, quod possunt, tum ibidem, tum alibi paucum.
Nullum plus hic locus proventum adjunctione habet, &
Missarum stipendia sunt inaequa, & nonnunquam admodum
exigua.

Existim ibi, quam plurimi possunt, additi Sacerdotes,
quibus sexdecim solidi pro quaque Missa tribuantur, cum
decem tantum tribuantur exterius Presbyteris, idque cum
Ordinarii approbatione, & ex antiquis eorum consuetudine,
qui hanc locum administrantur, & docti probique viri habi-
ti sunt.

Queritur, an, cum privatorum hominum & Peregrinorum
Missas signifikant fatisficerit omnino non possit, Sacerdotum ibi-
dem vel alibi Missas has celebrantur intentio dirigi nec
ne possit in eorum favorem, qui aliquid ad Missas celebra-
tionem contulerint?

Si illud afferatur, pecuniam, certa recepta summa, respon-
dam sed, conseqüens fieri, ut, de devotione, que una Sacerdo-
tes subfiant, cestante, vel magnopere, decrescente, quem-
admodum contigui pecti, famis, bellique tempore, & urgen-
tia magnarum reparacionum necessitate, habitatos Presby-
teros dimicati necesse sit, qui tunc quidem difficultiam quam
ullo unquam tempore comparari potuerunt.

Confutabo ut Ordinarii approbata, Sancti Sacraffici Mi-
sse infinitus vator, omnibus generatim Beneficitoribus applica-
tur, cum fieri omnino non possit, ut Sacrificium pro fin-
gulis offeratur, videtur aliquod fundamentum habere in Sy-
nodo Tridentina Sess. 25. cap. 3. de Reform. dum inquit: Con-
singulare fidei in quibusdam Ecclesiis, vel sibi magnam Missarum
numerum &c. Idem tradunt Emmanuel Sa. in summa, parte
prima cap. 252. num. 13. & Navarrus cap. 2. Manual. n. 137.
ubi dicit, Episcopum posse disponere pro sua conscientia de nu-
mero exercitiorum Missarum.

Animadversio dignum est, in hoc devotionis loco singu-
lis precipi anni diebus feli ci cani confusivis Matutinum &
solemnem Missam. Vespere autem & salutationem quotidie,
que omnia ad Beneficitorum utilitatem referuntur, & id om-
ne absque ulla peculiaris obligatione. Quoniam porto sub an-
pi cuiusque summi, maxima licet diligenter ad Missarum ce-
lebrationem collata fuerit, tamen aliquid pecuniae superfluit;
queritur, an ea ipsa, que superfluit, pecunia inferire possit
Ecclesie reparacionibus, & ornatis, eorumque sustentationi,
qui loci, atque adeo Diocesis necessitatibus praefestis sunt.

R E S P O N S I O .

Concilium Conscientiae subscriptum, quod propositan facti
speciem expendit, non id amplecti non potest, quod Roma
definitum est a Congregatione instituta ad solvendas difficultates super Tridentino Concilio die 21. Junii an. 1625. cu-
jus actus referunt in Bullario tom. 4. typis edito Ludgini
an. 1655. p. 88. n. 45. S. 2. in hac verba: Pro pluribus Mis-
sa etiam ejusdem qualitate fideliter stipendi quoniamque
incongrua, sive ab una, sive a pluribus personis col-
lata, cum confusione in futurum Sacerdotibus, Ecclesiis, Capitaliis, Collegiis, Hospitalibus, Societatis, Monasteriis,
Conventibus, Congregationibus, dominis, ac totis pectoribus cumque,
tam regularibus, quam secularibus, sacra Congregatio sub
obligatione divini iudicii mandat, ac primit, ut absolute ut
Missa celebretur, que ad rationem attributi elemosyna pre-
ferri solet, ut Pascuali tempore, independenter a Parochio,
Familia confessiones excipiatur.

Q U A E S I T U M .

I Quidam Sacerdos, cum in prima media noctis Mis-
sa purificationem sumpsisset, duas alias Missas celebra-
re non delit, ne scandalum pareret, & subfecit deinde diebus, quin se auctoraret, celebravit. Dominus de Sainte Beuve, qui eundem calum decidit, minime declaravit,
cujusmodi demum peccatum hoc esset, vel quanam ejus fa-
tisfactio esse deberet; sed tantummodo pronuntiavit, eum, qui ita se felicit, alias duas Missas celebrare non posse.

II. Longetus Prior, qui Tonaria tantum est insignitus
habitu prope Laicalem gestare solet, raro nigri coloris ve-
ste uitatur, nec dubitat clericalis vestitu se inducere filtero,
nigro tantum pallio, eoque haud identidem usus. Secundus de-
tinet aliquot alterius fexus personam, nonnullisque domesti-
cos, in quo cadit mala stipicio; nec ex his defuit, qui pra-
vitatis non minima figura daret.

Queritur, quomodo Parochus, aut Director, ne suo mu-
neri definiri, in hac fasti specie se gerere debeant?

III. Id enim proposito definitum, an penes Episcopi
Magnum Vicarium jus sit delegandi Sacerdotem, vel ali-
quem alium Confessorium ad certa Familia Confessiones in

in Parochia excipias tota Paschali tempore, nec auditio
Parochio, nec eidem Familia imposita lega, ut ipsius Paro-
chi confessum obtineat?

R E S P O N S I O .

Concilium Conscientiae subscriptum, quod exposita vidit,
& ponderavit, exiliit quod questionem primam, Sacer-
dotem, quamvis, cum in priore Dominicis Natalis Missa ab-
latione sumpsisset, aliam dicere non debuit, juxta c. ex
parte extra de celeb. Miss. c. quod a Parisib. disp. 75. nihil 7.
gu. 1. liquido de conser. diff. 2. nullam tamen penam subtile
conser. tametsi in c. nihil, quod appellavimus, id ipsum ex-
communicazione plectat. Cum enim pena hac ad eos tan-
tum spectet, quos presumptione impensis ad agendum impul-
lit, is autem, pro quo confulit, haud existit in facti
specie, quippe ex tempore confilii impos, & scandali
timore perculsus secundum & tertiam Missam celebraverit:
excommunicationis proinde pena haec eundem non afficit.

Non tamen ipsa culpa vacuisse creditur ob eam causam, quod
Rubricas callere debet, & re quidem ipsa scandalo non
fuerit, si a secunda & tercia Missa celebratione abstinuerit. Itaque firmus sit ortuista, ut ille errant sum in confessione
aperiet, ejus veniam a Deo polceret, & penitentiam
sunt, qui sibi impunita fuerit, omnino perficeret.

Quod questionem alteram, Parochus, seu Director hunc
Priorem monere debent de Clericis habitus deferendi, qua
tenetur obligatione juxta Tridentinam Synodum de Reformatione
cap. 6. fest. 14. nec vero omittere debet, opus est, ut ir-
reprehensibiliter vita ratione ineat, colique de familia, qui
hanc catalogis viventes facultum afferant, dimitat. Quid
si illi scandali liquido fundamento non caret, occasione
de medio tollere nolit, Director quidem ei absolumente de-
negare, Parochus vero Episcopum de re tota monere debet,
ut ipso quod opportunum crediderit, remedium afferat.

Episcopi Magnus Vicarius, ad tertiam questionem quod
attinet, Regulari, vel cuivis alti Confessori eam facultatem
tribuere potest, ut Paschali tempore, independenter a Paro-
cho, Familia confessiones audiat; non est tamen ratione
conformum, ut ille eadem potestate utatur absque gravi cau-
sa, qua de Pontificis bonum spectet: porro Magnus Vi-
carius, ex quo ad Episcopum, utpote Parochi Superioris, ipsi
per se agere posuit.

Decisum Parisiis in Sorbona die 22. Junii ann. 1689.

Aug. de Lamer.

C A S U S X X .

Sacerdos interdictus, qui Missam celebrat.

Sacerdos, qui vñ Sezatorum Diocesis interdictus fuit, & Reli-
gioni nomen dat, in eadem Diocesi Missam celebrare non
potest, quin ab Episcopo absoluens fuerit.

Q U A E S I T U M .

Cum Presbyter in Diocesis N. Missam celebrasset, qui
sumus Exeat attulit, ab Episcopo interdictus fuit.
Idem Clericus in Monasterio exemplo, quod in eadem Diocesi
existit, Religioni nomen dare vult. Queritur, an Novi-
tius sui tempore celebrare possit, quamvis a loci Episcopo
interdictus fuerit?

R E S P O N S I O .

Concilium Conscientiae subscriptum putat interdictum, de
quo ferme est, trifariam spectari posse.

I. Si Sacerdos, de quo quidam instituta est, a Missa inter-
dictus fuit, quod sumum Exeat, seu Dimitoris Litteras non
atulerit, ac si interdictum hoc nonnulli simplex prohibito est,
qua statut Ordinarius, ne illi in sua Diocesi facrum fac-
ret, cum jam exempti Monasterii Novitius exigit, videatur
non amplius, perinde ac cateri Familia Religiosi, eidem Or-
dinario subiectus est; atque adeo quemadmodum ejusdem Mo-
nasterii Fratres, exemptionis gratia, nulla petita venia, in
proprio Monasterio celebrare possunt, ita & Novitius potest.
Quid? Quod necesse est non videtur, ut qui Religionem ampler-
e vult, Patentibus Litteris munus sit, aliudve vite ac mori-
bus testimoniis afferat, quam bonam mentem, firmumque
propositum omnia relinquendi, ut se Deo in Religione devovet.

II. Quod si Sacerdos, vi Diocesani Statuti, non oblatis
Patentibus Litteris, Missam celebrari prohibens, absolute
interdictus fuit, ac deinde celebravit, suspensus est, & hec
suspensio generalis est, & ubiqui tenet; ut proinde Sacerdos
idem nec in Diocesi, in qua exigit, nec proorsus alibi cele-
brare possit, quippe qui censura, a qua quidem, antequam
celebrare valeat, absolvit debet, innodus est.

(e) Sanchez lib. 5. num. 2. Moral.

III. Verosimillimum sit, interdictum ob Diocesanum Sta-
tutum inflictum fuisse, & solennmodo Missa in Diocesi cele-
branda prohibitionem adjunctam habuisse, neque enim de-
finiti suspensiones locales, ut offendit Suarez tom. 5. disp. 26.
n. 7. & 12. utque ex esp. Ambrois de reb. Eccles. non alien-
liet intelligi; ut proprieta dictus Sacerdos in Diocesi cele-
brare non possit, quin ante ab Episcopo absoluatur fuerit.
Est enim regula ab Autoribus in cap. nuper de sententia ex-
comm. vulgo recepta, ut qui Censuram subiit ab homine per
sententiam particularis, ab eo tantum, qui eandem inlxit,
solvi possit, aut a Judge Superiore, servato Juris ordine,
sententi causa interposita appellatione.

Sentient sane Autores bene multi, ut refert Sairus l. 2.
c. 2. n. 6. de Cen. Novitios a propriis Superioribus posse
ab omnibus censuris absolvit juxta ritum illud, Novitii ga-
dens prioris Ordinis, & quod inde consequitur, illi statim
in Monasterio exemplo, adscripti sunt, Ordinarii Juridictionis
non amplius sublunt.

Pelizarius tom. 1. r. 2. c. 7. q. 14. & tom. 2. r. 9. c. 3. fest. 5.
9. 15. & Suarez tom. 5. disp. 7. fest. 2. n. 29. & 30. Pontificis No-
vitis Bullas producent, ex quibus apparat Superioribus No-
vitiis gaudent prioris Ordinis, & quod inde consequitur, illi statim

in Monasterio exemplo, adscripti sunt, Ordinarii Juridictionis
non amplius sublunt.

Bonacina tom. 1. de Cen. disp. 2. q. 3. p. 1. n. 8. hec habet:

Secundo excommunicatus ingrediens Religionem posse a Super-
iore illius Religiosi absolvit ab excommunicatione laica per sen-
tentiam generalis, & tertiis vero laica per sententiam particu-
larum non posset, scilicet speciali privilegio.

Consequens proinde fit, Sacerdotem, de quo in libello sup-
plici dictum est, siquidem ex illis, que dum interdictus fuit
ipsius inter & Episcopum intercesserunt, & ex facti circum-
stantiis cognoscere nequeat, utrum interdictum censura sit,
an vero Missa in Diocesi celebranda pura potuca prohibi-
tio, ac eundem Episcopum accedere debere, ut ex ipso in-
telligat, quamvis in hoc negotio ejus mens fuerit, ac pro
responsi ratione ita se gerat, ut supra declaratum est. Si
enim interdictum in eum latum Censura est, non potest
ipse in Diocesi, in qua interdictus fuit, Novitius sui tem-
pore celebrare, nisi a loci Episcopo, vel a Superiori ab-
solutus fuerit.

Potest illi quidem in eam Regularem Familiam, in qua
est, cooptari, tum vero in aliis Ordinis Familiam extra
Diocesum positanam Novitius edendi gratia mitti, atque ibi
celebrare; at si peracto Novitiatu, emissaque Professio,
in Diocesi, de qua ferme est, Monasterio celebrare velit.

Consequens proinde fit, Sacerdotem, de quo in libello sup-
plici dictum est, siquidem ex illis, que dum interdictus fuit
ipsius inter & Episcopum intercesserunt, & ex facti circum-
stantiis cognoscere nequeat, utrum interdictum censura sit,
an vero Missa in Diocesi celebranda pura potuca prohibi-
tio, ac eundem Episcopum accedere debere, ut ex ipso in-
telligat, quamvis in hoc negotio ejus mens fuerit, ac pro
responsi ratione ita se gerat, ut supra declaratum est. Si
enim interdictum in eum latum Censura est, non potest
ipse in Diocesi, in qua interdictus fuit, Novitius sui tem-
pore celebrare, nisi a loci Episcopo, vel a Superiori ab-
solutus fuerit.

Bonacina tom. 1. de Cen. disp. 2. q. 3. p. 1. n. 8. hec habet:

Secundo excommunicatus ingrediens Religionem posse a Super-
iore illius Religiosi absolvit ab excommunicatione laica per sen-
tentiam generalis, & tertiis vero laica per sententiam particu-
larum non posset, scilicet speciali privilegio.

Consequens proinde fit, Sacerdotem, de quo in libello sup-
plici dictum est, siquidem ex illis, que dum interdictus fuit
ipsius inter & Episcopum intercesserunt, & ex facti circum-
stantiis cognoscere nequeat, utrum interdictum censura sit,
an vero Missa in Diocesi celebranda pura potuca prohibi-
tio, ac eundem Episcopum accedere debere, ut ex ipso in-
telligat, quamvis in hoc negotio ejus mens fuerit, ac pro
responsi ratione ita se gerat, ut supra declaratum est. Si
enim interdictum in eum latum Censura est, non potest
ipse in Diocesi, in qua interdictus fuit, Novitius sui tem-
pore celebrare, nisi a loci Episcopo, vel a Superiori ab-
solutus fuerit.

Decisum in Sorbona die 22. Junii ann. 1689.

G. Fratimaeau.

C A S U S X X I .

De Missa Parochialis audienda obligatione.

Q U A E S I T U M .

Rogant Doctores, ut super infrequentis Questiones dicant,
quid sentiant.

Feria sexta proxime elapsa in Collatione, que singulis
mensili-

menibus haberi solet. N. . . . disceptatum est; an omnino peccato mortali se obstrinxerit, quisquis a Parochiali Missa fine causa tribus immediatis diebus Dominicis abstineat.

Congregatio ex viginti & amplius Ecclesiasticis Viris, quorum duo Sorbonici Doctores, idemque gravissimi sunt, constata in contraria sententias abit; & cum de re convenire non posset, unanimi confessione statutum fuit, ut super adeo gravi negotio Sorbonici Doctores consenserunt.

Utinque convenit;

I. Eam Ecclesie mentem esse, ut Parochianus quicunque, quantum fieri potest, Parochiali Missa singulis Dominicis diebus interfit. Probatur haec veritas omni tam veteri tam novo Jure, innumerisque Canonibus ab Apostolicis temporibus ad hanc usque, qui fere in Parisiensi Rituale referuntur pag. 502. sequentibus.

Il. Ubicumque Lex id ipsius praeceptum viget, nunquam eius transgressionem a culpa vacasse. Ut enim loquitur Div. Thomas I. 2. qu. 96. art. 4. c. Leges. si justa sunt, habent vim obligandi in conscientia a lege eterna, & eorum transgressio verba in inobedientia. Jam vero ultane unquam lex esse potest requiri magis con bona, quam que Parochiales Missas audiendas convenerit.

Hic item Pontificis Bulla Ex supra . . . privilegium ad omnes alias Regulares extendit.

San Gregorius XIII. in Bulla In tanta rerum, ann. 1573. alias Leonis X. & Pli V. Bullas revocat, & rem omnem ad Tridentinum Syadici verba redigit.

Sed respondetur, I. hanc Synodum sub mortalibus peccatis non jubere, ut Parochialis Missa tercio quale falem die Dominicis audiat. Nimirum exhortationis tantum formulisti utitur: (a) Monachis Episcopi populum, ut frequenter ad suas Parochias accedant. Et in alio loco ita loquitur: (c) Monachis Episcoporum populum, tenet unumquemque Parochia sua infra (b) non loquitur autem de Parochialis Missa, sed de Concione) ad audiendum verbum Dei. Præterea I. hanc addit conditionem, si id commode fieri poterit; II. non determinat, quoniam ea lex obligat, singulis non Dominicis diebus, an vero tertia quaque tantum Dominicis die, aut denique an solam aliquoties per annum, puta precipius diebus festis obligat.

Quoniam ex Tridentina Synodo concendi nequit, mortalis culpa reum esse, qui tribus immediatis vicibus a Parochiali Missa absurbit.

Respondetur II. Clementem VIII. ann. 1592. ex privilegia redintegrasse, presertim quod Parochiale Missam, prout ea Pius V. posuerat. Bulla hæc Clementis VIII. incipit verbis hinc: Significamus nobis, & contra Belgi Parochos edita sunt: Presepi non Decreto facimus, inquit, Sacularibus universis libere Missas diebus Dominicis, & aliis majoribus Festis audire in Ecclesiarum Fratrum Mendicantium licite posse, dimidio in consumptum Ecclesiarum Parochialium non faciente.

Urbanus VIII. in Bulla, Ex pleniori prestat. ann. 1625. idem privilegium confirmat: Populus posse libere in diebus Dominicis . . . accedere ad Ecclesias Regularium pro audienda Missa, &c.

Turpiter porro deciperetur, quisquis cum Merbasio duas haec Bulas sufficiens esse contendere, quod in Bulla non repeterantur. Omnes enim Summiste esset vel afferunt, vel citant.

Atque illustrissimus quandam Archiepiscopus Parisiensis a Patre Alexandro Landate cap. 21. dist. 4. num. 82. easdem agnoscit in Collatione publica in Archiepiscopatu habita, in qua de Regularium privilegiis, eorum cum Parochi consuetudinibus verbis faciens ita diftere pronuntiat: Summi Pontificis secundum Religiosi semper tuisse sententiam, ut ex Clementi VIII. contra Belgij Curias, & Innocentii X. contra Bardigensem Archiepiscopum diplomaticus comperimus eis.

Addere debuillet Archiepiscopus: Et Alexander VII. contra Episcopum Andegavensem. Hic enim Pontificis in suo Breve die 26. Februario anni 1659. ad Episcopum Andegavensem, damnans proportiones sex temerarias & scandalosas a nonnullis Regularibus pronuntiatas, eidemque ad hoc Episcopum denuntiatas, quarum quarta ejusmodi est: Nullus in foro conscientie Parochie sua insurrece teneret, nec ad annuam confessio, nec ad Missas Parochiales, nec ad audiendum verbum Dei; hic, inquit, Pontificis eam proportionem habet tanquam apposta restrictione damnavit, quod primus parum simplieriter accepta est erroris, & temeraria, sufficit postea primitus, nullam moretur confusum; quod tertium vero pars pro auditio verbi Dei, servatur dispositio Concilii Tridentini ubi Pontificis, ut facile intellexit est, de prima ac tercia proportione parte, quarum ea cum Communione Eucharistie, hoc Predicationem spectat, tantum promuntat. Secunda igitur parti, que de Parochia Missa est, nec ad Missas audiendas nullam notam incurrit, de ea ne verbum quidem habet, eamdemque in medio relinquit.

IV. In omnibus facultatibus, quas nosfrates Episcopi concedunt, ut privata Missa in peculiaribus Sacellis celebrari possint, præcipue tantum dies festos excipiunt, ut olim primis Ecclesie facultis fieri consueverat, quibus diebus Eclesies universis ac singulis ad Parochiam accedere volunt; si porro credentes adeo istratam quod dies Dominicis obligationem esse, ut falem tercio quale die Dominicis Missa in propriis Parochiis audienda esset sub mortalibus peccatis pena: dubio procul illi mente mentis distinctionis clarissime aperient.

Rati-

(a) Sess. 22. Decret. de obser. & evit. in celeb. Miss. (b) Tom. 2. Cap. 88.

“ D. Adesse obligatio Parochialis audienda Missa;

“ Quicunque ab ea ablinuerit, fere ob contemptum, aut negligientiam, peccare graviter tam propter inobedientiam, tam propter malum, quod exhiberet, exemplum.

Sanctus hic Antilles nonnisi audientiam confutat ex contemptu aut negligenti, vel inobedientiam tantum, pravumque exemplum mortalis culpa dimissa videatur.

D. de Sainte Beuve hunc omnini sententiam patricinatus: Ad Parochialis Missam quod attinet, inquit, ei audientia prælata est (b) ex lego Ecclesiastico, sed ex rite. Juvent cohortationibus & admonitionibus tantum uti.

Id valde concinit cum Tridentine (c) Synodi verbis hinc: Monachis Episcopi Populum, ut frequenter ad suas Parochias saltem diebus Dominicis, & majoribus festis accedant.

Et sane eam loquendi formula plurimi posset, si Missa Parochialis omifero per tres infrequentes dies Dominicos mortale peccatum effet?

III. Complures summi Pontifices omnem in hoc negotio scrupulam exempli videntur, dum Missam apud Regulares & Festis & Dominicis diebus circa mortale peccatum audi-

(a) Saint Beuve tom. 2. cap. 88. ibidem.

(b) Tom. 2. Cap. 88.

“ D. Adeste obligatio Parochialis audienda Missa;

“ Quicunque ab ea ablinuerit, fere ob contemptum, aut negligientiam, peccare graviter tam propter inobedientiam, tam propter malum, quod exhiberet, exemplum.

Sanctus hic Antilles nonnisi audientiam confutat ex contemptu aut negligenti, vel inobedientiam tantum, pravumque exemplum mortalis culpa dimissa videatur.

D. de Sainte Beuve hunc omnini sententiam patricinatus: Ad Parochialis Missam quod attinet, inquit, ei audientia prælata est (b) ex lego Ecclesiastico, sed ex rite. Juvent cohortationibus & admonitionibus tantum uti.

Id valde concinit cum Tridentine (c) Synodi verbis hinc: Monachis Episcopi Populum, ut frequenter ad suas Parochias saltem diebus Dominicis, & majoribus festis accedant.

Et sane eam loquendi formula plurimi posset, si Missa Parochialis omifero per tres infrequentes dies Dominicos mortale peccatum effet?

III. Complures summi Pontifices omnem in hoc negotio scrupulam exempli videntur, dum Missam apud Regulares & Festis & Dominicis diebus circa mortale peccatum audi-

(a) Sess. 22. Decret. de obser. & evit. in celeb. Miss.

(b) Tom. 2. de obser. &c. (c) Sess. 24. de Reform.

Rationes porro, quæ vulgo afferuntur ad ejusmodi obligationem stricti juris & sub letalibus peccatis pena firmandam, ut nempe falem tercio quale die Dominicis Parochialis Missa audiatur, sunt I. quod in ea habetur concio, & indicatur, quicquid unumquemque scire opus est.

II. Excommunicationis denuntiationis terrentur, qui per tres continuas dies Dominicis abierint. Jam vero peccatum inquinatur, cum adeo gravis sit, nonnulli proper mortale peccatum infligi debet.

III. Pontificum & Conciliorum loquendi formula stricta sumptum & praescium audiendi Parochialis Missa præceptum significant. Inter alios Sextus IV. citatus lib. 1. Extravag. de tregua & pace cap. 2. ita loquitur: Cum jure cauam sit, Parochianus his diebus Dominicis senior audire Missam in eorum Parochiali Ecclesia.

Concilium quoque Tridentinum hæc habet: (a) Monachis Episcopis diligenter populum, tenet unumquemque Parochia sua interfere, ubi id communè fieri potest, ad audiendum verbum Dei,

IV. Firmatur præterea obligatio hæc traditione non interrupta, quæ semper Parochialis Missa audiri continevit, quæque innumeris Canonibus, statutisque Synodalibus, id ipsum universis ac singulis inculcatum.

Verum ponere responderi potest?

Ad I. Sub mortalibus igitur peccatis pena Parochialis Missa singulis diebus Dominicis audiendum fore. Quod si ratio faciem habet: Clericale Gallicanus optionem dedit, at diebus Festis & Dominicis vel in Parochia, vel in Cathedralibus Missa audiret, quandoquidem in Cathedralibus nec conciones amplius, nec indictiones peraguntur. Id amem præstit, declarative ann. 1655. congregatus, cujus verba supra in medium allata sunt:

Ad II. Excommunicati, cujus formidines terrentur, quicumque a Parochialis Missa abierint, non triplicem quodammodo omisionem afficit, sed ad eos tantum spetat, qui post eam triplicem omisionem moniti, rebellis, contumaces, & inobedientes perficerit, sequi proinde dignos rediderint, quos Promotores persequantur, & Cenfusus adgreduntur.

Id hoc sensu accipient Concilia. Senonesse ann. 1524. Carnutense ann. 1526. Parvicense ann. 1528. Narbonense ann. 1551. ita ita ut explicant Eustachius Bellensis, & Henricus Condicatus Episcopi Parvisenis in suis Constitutionibus: ut utrum enim his loquendi formulæ: Promotori nostro defere, dominicanis fratris Promotoribus; vel ut loquuntur Gallicani Clerici Congregationes ann. 1625. & 1640., concessio, & ordinariisque concorsu.

Non hic affectur in medium Canon 9. ex Apostolicis cap. 63. libri 3. Constitutionum S. Clementis, texus Apologie S. Iuliani ad Imperatorem Antonium, ac extera testimonia, quæ indigitatur in Rituale Parviseni titulo de Concione, ad ostendendum ab institutione seu traditione Apostolica Parochie Missam esse repetendam, confitit ea veritas est; ac falso tenet institutionis esse dici potest.

Eteam Concilium Elberitanum sub initium saeculi 4. celebratum (b) obligacionem hanc fatis distincte declarat, & omnium primum manutinet Dominicorum dierum trium, quibus qui abierit a Parochia Missa, portendum statuit. Idem statutum Sardicorum Concilium, (c) cui Ofiis præluit.

Horum autem Conciliorum duorum auctoritas in dubium revocari non potest; confitit potest Cabassutius in annotationibus ad utrumque.

Concilium Constantiopolitanum in Imperatoris Aula ann. 692. celebratum, quod vulgo Trullanum dicuntur, can. 80. clarius quoque sensu explicat in hac verba: Latus, qui nullam habet gravem necessitatem, vel negavit difficile, ut a sua Ecclesia abit diuissime, sed in vicinibus agere tribus diebus Dominicis, in tribus septimani, non conveniat, si sit Latus, segregari. Hoc sane Concilium Pontifex non approbat; fatalem tamen & illud est, quamvis Ecclesia ejus universaliter Canones non repperit, eorum tamen bene multos adpatisse, quoniam antiquis Canonibus conformes essent.

Pontifex non negatur hanc longam Canponem seriatim fatalem ostendere eam Ecclesia mentem esse, ut Parochialis Missa omnes interficiat, atque adeo quisquis abierit sine causa, peccare; sed triplicem immediatam absentiam mortale peccatum esse id vero negatur.

R E S P O N S I O.

Concilium Conscientie subscriptum censit, si spectentur Missa Parochialis antiquitas, utilitas, & emolumenta, sollicitudo, quam adhibuit Ecclesia, ut eam disciplinam, quæ Parochialis Missa adhuc ostendit, si idemque infaustum incularet, pena denique, quæ indifferat, aut ministrari fuit iis, qui id officii violarent, inferri possit Parochialis Missa non quamcumque, sed gravem obligationem adesse. Ex quo sequitur hanc mortalis culpe materiam esse, ac proinde mortale peccatum fore, nisi falem tercio quale die Dominicis idem officio satisfactum, cum id commode fieri possit, etiam secluso formaliter contemplata, vel scandalo, quod ejusdem præcepti transgressionem comitari posset.

Idem igitur hoc loco, ut Caihi proposito fiat fatus, ostendendum est in Ecclesie proprie dictum præceptum exifere, quod ipsum per se ad Parochia Missa obligat, nulla scilicet habita ratione contemptus & scandali, atque obligacionem, que inde provenit, quoque his temporibus adhuc subficit, in gravi, magnisque momenti materia versari.

Quamvis initio statim ex Libello supplici constare videtur, adeo Legem, quæ ad Parochia Missam obligat; ni-

(a) Sess. 22. de Reform. cap. 4.

(b) Concilium Elber. ann. 305. can. 21. Si quis in Civitate positus tres Dominicis ad Ecclesiam non accesserit, paucis temporibus ablinuerit, ut corripere esse videatur.

(c) Concil. Sardic. ann. 347. Can. 11. vel 14. ex versione Dio-

hilominus ex multis ejusdem Libelli supplicis locis, ex Pontificum Bullis, quibus declaratum esse contendit nullam ejusmodi obligacionem exifere, ex Concilio Tridentino, quod, ut dicitur, iis verbis utitur, quæ cohortationis quidem vim habent, nullam autem obligacionem impovent, ex eo denique, quod proponitur, siquidem adhuc obligatio, dubitari, ne quid amplius dicatur, an vice; facili licet intelligi, non fatis exploratum esse propriæ dictum in Ecclesia Legem exifere, quæ ipsa per se singulis diebus Dominicis ad Parochia Missam Fideles adgit, sed eam tantum Ecclesia mentem & olim fuisse, & etiamnum esse, ut quilibet Parochianus eidem Missam, quantum quidem poterit,

Quamobrem interest in ipso disputationis exordio hanc primo loco propositum statui, feliciter a Parochialis Missa institutione, quæ ad Apostolorum tempora spetat, ad hoc ultra tempus Fideles, nisi legitime impediti fuerint, eidem interesse omnino debere.

Parochialis Missa est Fidelium sub uno, eodemque Parochie conventus, in quo conjunctis viribus eduntur preces, que longe maiorem, quam que privatim sunt, vim ac robur habent; in quo, qui adiungit, Sacrifici, quod ibidem offertur, participes sunt, in quo denique quicquid credendum est, agendumque, percipitur. Ita sane apud nascientis Ecclesia Fidelium in more positum erat, ut memoria proditus Agnus cap. 2. v. 42. Erant autem perseverantes in doctrina Apostolorum, in communicatione fratrum panis, & orationibus. Hec est ratio Parochialis Missa, ac partium, que eamdem constituant, seu potius hæc primitiorum Fidelium est praxis, quæ ejus institutione occasionem præbuit. Ex his fortasse præstiti, declarative ann. 1655. congregatus, cujus verba supra in medium allata sunt:

Ad II. Excommunicati, cujus formidines terrentur, qui cumque a Parochialis Missa abierint, non triplicem quodammodo omisionem afficit, sed ad eos tantum spetat, qui post eam triplicem omisionem moniti, rebellis, contumaces, & inobedientes perficerit, sequi proinde dignos rediderint, quos Promotores persequantur, & Cenfusus adgreduntur.

Ad III. Responsum jani est ad seniores Tridentini Concilii, idemque sententiam de Sexti IV. verbis illis, cum jure amissum sit Parochialis senior, & videlicet si in eis loquendi formula præceptum cum mortalibus peccatis pena conjunctive inveniatur, non inde conclaudi posse peccare mortaliter, quidem quibus diebus immediatis Dominicis diebus abierint, quoniam Lex non determinat, quoniamne quis peccati reus est;

Ad IV. Non negatur hanc longam Canponem seriatim fatalem ostendere eam Ecclesia mentem esse, ut Parochialis Missa omnes interficiat, atque adeo quisquis abierit sine causa, peccare; sed triplicem immediatam absentiam mortale peccatum esse id vero negatur.

Eteam Concilium Elberitanum sub initium saeculi 4. celebratum (b) obligacionem hanc fatis distincte declarat, & omnium primum manutinet Dominicorum dierum trium, quibus qui abierit a Parochia Missa, portendum statuit. Idem statutum Sardicorum Concilium, (c) cui Ofiis præluit.

Horum autem Conciliorum duorum auctoritas in dubium revocari non potest; confitit potest Cabassutius in annotationibus ad utrumque.

Concilium Constantiopolitanum in Imperatoris Aula ann. 692. celebratum, quod vulgo Trullanum dicuntur, can. 80. clarius quoque sensu explicat in hac verba: Latus, qui nullam habet gravem necessitatem, vel negavit difficile, ut a sua Ecclesia abit diuissime, sed in vicinibus agere tribus diebus Dominicis, in tribus septimani, non conveniat, si sit Latus, segregari. Hoc sane Concilium Pontifex non approbat; fatalem tamen & illud est, quamvis Ecclesia ejus universaliter Canones non repperit, eorum tamen bene multos adpatisse, quoniam antiquis Canonibus conformes essent.

Pontifex non negatur hanc longam Canponem seriatim fatalem ostendere eam Ecclesia mentem esse, ut Parochialis Missa omnes interficiat, atque adeo quisquis abierit sine causa, peccare; sed triplicem immediatam absentiam mortale peccatum esse id vero negatur.

Ad III. Responsum jani est ad seniores Tridentini Concilii, idemque sententiam de Sexti IV. verbis illis, cum jure amissum sit Parochialis senior, & videlicet si in eis loquendi formula præceptum cum mortalibus peccatis pena conjunctive inveniatur, non inde conclaudi posse peccare mortaliter, quidem quibus diebus immediatis Dominicis diebus abierint, quoniam Lex non determinat, quoniamne quis peccati reus est;

Ad IV. Non negatur hanc longam Canponem seriatim fatalem ostendere eam Ecclesia mentem esse, ut Parochialis Missa omnes interficiat, atque adeo quisquis abierit sine causa, peccare; sed triplicem immediatam absentiam mortale peccatum esse id vero negatur.

Eteam Concilium Elberitanum sub initium saeculi 4. celebratum (b) obligacionem hanc fatis distincte declarat, & omnium primum manutinet Dominicorum dierum trium, quibus qui abierit a Parochia Missa, portendum statuit. Idem statutum Sardicorum Concilium, (c) cui Ofiis præluit.

Silento prætererunt, cum Concilia, tunc testimonia complura, que ex non paucis infrequentibus scilicet afferuntur, quibus offendere in Parochialis Missa gratiam non interrupta tradidisse; ea quippe apud Auctores, qui habeantur, pertractant, videri possunt.

Seculo quinto decimo Basilicensis Concilium propositiones non paucis, quæ nonnulli Mendicantes extulerant, tamquam erroreas damnavit, & hanc inter alias, relata ante Spon-

dano:

nyphi. Exigui: Memini autem Superiori Concilio fratres nostros constitutis, ut si quis Latus in aliqua Urbe agens tribus diebus Dominicis in tribus habentibus non conveniat, non communione moveatur . . . Omnes Episcopi dixerunt, hanc quaque sententiam convenientissimam esse.

dano: (a) Parochiales non teneri de jure Dominicis, & sole-
mibus diebus Missas propriis Ecclesiis Parochialis audire;
hanc opinionem inquit nunc, Spondoni verbis sunt, Synodus
per duas litteras damnavit, ut errerent. Quamvis porro hujus
Concilii non tanta ubique locorum, quanta in Gallis aucto-
ritas sit, tamen hoc saltem Decretum produci potest tanquam
testimonium traditionis, que eo facito, quo celebrata est
eadem Synodus, obtinebat: quod quidem Decretum, cum
conforme sit iis, que tam ante, cum postea Ecclesia pre-
cepit, in hoc negotio probationis loco, sicut adeo magni
poteris effi potest.

Antequa expendatur, quid super Parochialis Missae obli-
gationem Tridentina Synodus declaraverit, non est omnino
pratemittendum Juris infigne Caput illud, in quo Sextus
IV. an. 1424. (b) controversie inter aliquos Germania Par-
oches & Regulares coorta, prcepit, ne, cum Fideles de
Jure Parochiali Missae interesse tenerentur, Mendicantes
contrarium in suis Concionibus inculcarent: *Frates Mendica-
entes non predicent populus Christianus non teneri Missam in
Parochialis diebus festis, & Dominicis audire; cum jure cau-
rum si illis diebus Parochianos audire Missam in eorum Paro-
chiali Ecclesiis, nisi forsan ex honesta causa, ab ipsa Ecclesia
se absenserent.*

Tria porro in hoc Sexti IV. Decreto veniunt animadver-
tenda.

I. Pontificem novam legem non edere, sed jam editam
supponere, dñm inquit, *cum jure canem sit;* ut proinde
advenire Ecclesie disciplina sit vetus Ecclesie praxis.

II. Cum eam Pontificis exceptionem addit, *nisi forsan ex
honestis causa ab ipsa Ecclesia se absenserent,* cum quidem his
verbis non intelligere omnes omnino honestas causas legitimi-
man, ne Parochialis Missa audiri, excusationem esse: ut
proinde eadem verba accipi possint lata significatio, nulli-
isque exhibita restrictione, ut quis politi causa exempli
Dominicus diebus Parochiale Missam deflerere, & in aliam
Ecclesiam devotionis explende gratia fere conferre, quia
servitum ibidem melius peragitur, quia ibidem majore cum
dignitate constituit, animus minus distractur, conciones
melius habentur, vel ut ibi confessionem edat, indulgentias
lucrandi causa; uno verbo quacunque de causa, dum-
modo honesta sit. Si enim Pontificis verba illa, *nisi ex ho-
nesta causa se absenserent,* tam lata significatio accipi vo-
luerit, id, quod ostendere voluit, ne novam Legem non instru-
re, quoniam Legem iam in hoc negotio a Conciliis, &
Summis Pontificibus institutam, omniumque facultorum usu
ab ipsi Ecclesiis incunablebus confirmata inveniebat. Voluit
tantum Synodus hujus Legis proximam commendare, & Epis-
copos cohortari, ut ejusdem custodia sedulo ac diligenter
invigilarent.

Credni potest Concilium hoc, quod Divini Spiritus
instinctus afflatus fuit, mandare, ut Episcopi Fideles de re
moneant, que omitti possit, quecumque ut fiat, aut non fiat,
eorum voluntati liberum relinquuntur. Si ita res haberet,
non ergo Episcopi possent eos ad id agendum Censuram adge-
re; cum tamen hanc ipsam facultatem illi tributum Ecclesia in
Decreto Sessionis 2a, ut ad Parochie audiendam Missam
fidelem populum compellant, adest igitur obligatio. Nec dici
potest id Concilio propostum non iussisse, ut veram obliga-
tionemingeretur, quod ad Parochie Missam tum solum obliga-
tum adest honestum & legitimum impedimentum.

III. Pontificis in eo Decreto Constitutiones omnes &
Privilegia Apostolica revocat, quacunque tandem vel genera-
vum vel singularem Regularibus (c) Mendicantibus concessa
fuerint, contraria communi Juri, qui Fideles diebus Domini-
nicis propria Parochie interesse obligantur. Igitur inferi-
potest, Bullas & Constitutiones, quacunque Sexti IV. De-
creti illud parcerent, nullius autoritatis, nulliusque
roboris esse posse, ad ostendendum licere Fidelibus a pro-
priis Parochiis absente.

Quoniam vero Tridentina Synodus, & hac in parte rece-
pta est, & in hoc negotio regula loco debet, proinde
intercessus quod rationem obligationis audienda Parochialis
Missae, ejus mente plene planeque cognosci. Loquitur au-
tem Synodus de Parochie Missa in locis omnino tribus.

In primo, nempe Sess. 2a. cap. 4. de Rebus, ubi haec habentur
Monstraque Episcopis populum diligenter, teneri unumquemque
Parochia sua interesse, ubi id commode fieri possit, ad audiendam
verbis Dei.

Tertius tandem locus occurrit eadem Sess. 2a. c. 7. de
Reform. ubi Synodus Parochis mandat, ut inter Missarum
sacrae eloqua, & sacrae monita vernacula lingua dic-

(a) Spondon ad an. 1423. n. 8.

(b) Sextus IV. extrav. de Tregua & pace c. Vices il-
lus.

bus festis vel solemnibus explinant: Antes porro, felicit
Sess. 22. c. 8. de Sacri. Miss. Mandat Synodus ita statuerat: Man-
das Synodus Parochibus singulis curam animarum gerentibus, ut
frequenter inter Missarum celebrationem ex iis, que in die
leguntur, aliquid expoliant; siveque inter eas. & hujus Sacri-
ficii mysterium aliquad declarent, diebus proficuum dominicis &
festis.

Hi parro tres Tridentina Synodi texus non seorsim
fumendi sunt, sed potius copulandi, & conjugandi, ne
melius eorumdum vis & noscio recipiat. S. Carolus, qui
Concilii mentem perfecte possedit, quique tanquam fidelis
& ingenus eius interpres spectari potest, in suo Mediolanensi
Concilio sexto eos singulos textus coniuxit. Ita enim
habet, ut refertur 1.3. Act. Tit. de Parch. num. 43. Nuper Sa-
era Tridentina Synodus acumenica ab Episcopi Fideles non fe-
cundus, sicut Dominicus diebus, sibi superioribus, necessi-
tans, sed etiam diligenter ostendit unumquemque teneri, ubi id
fieri commode possit, Parochia sua interesse ad audiendum ver-
bum Dei: ac proinde ita praecepit. & Parochis, anima-
rum Curatoribus inter Missarum solemnia aliquid ex iis, que
in Missa leguntur, exponi, & SS. Iusti Sacrifici Mysterium
aliquod explanari, tam in unaquaque Ecclesia Parochiali
sive rudimentis instrui.

Negue vero haud tamere dici potest, Tridentinam Syn-
odus Parochialis audiende Missa obligationem Fidelibus
non imponere, sed tantum velle, ut illi ad cohortatio-
nibus & admonitionibus excitentur, idque fatis confare ex
verbo: *Monsant, quo laudatis in locis Synodus uitum;* ac
deum, si quod adiut obligatio, eam, quamqua sit, ad
Dei verbum, easque, que pro concione traduntur, instru-
tiones referi.

Dicendum est enim I. hoc verbo, *Monsant, non semper*
parum patimque admonitionem signifari, sed ex ipso ver-
bo veram obligationem, verumque debitum, cui ut fatisfac-
tiant, monentur homines, sive supponi. Posset id bene
multis ejusdem Synodi locis in medium allatius ostendit, sed
ex ipso, qui jam produtus est, contenti sumus, in quo quidem
verbum, *Monsant,* haud simplicem admonitionem signifi-
cat; *Monsant* Episcopus diligenter populum, *moneri* &c. Ea porro
de causa verbo monendi, non autem alio, quod Parochialis
Missae obligationem magis magisque declarat, Synodus
ut illa est, quod ostendere voluit, ne novam Legem non instru-
re, quoniam Legem iam in hoc negotio a Conciliis, &
Summis Pontificibus institutam, omniumque facultorum usu
ab ipsi Ecclesiis incunablebus confirmata inveniebat. Voluit
tantum Synodus hujus Legis proximam commendare, & Epis-
copos cohortari, ut ejusdem custodia sedulo ac diligenter
invigilarent.

Credni potest Concilium hoc, quod Divini Spiritus
instinctus afflatus fuit, mandare, ut Episcopi Fideles de re
moneant, que omitti possit, quecumque ut fiat, aut non fiat,
eorum voluntati liberum relinquuntur. Si ita res haberet,
non ergo Episcopi possent eos ad id agendum Censuram adge-
re; cum tamen hanc ipsam facultatem illi tributum Ecclesia in
Decreto Sessionis 2a, ut ad Parochie audiendam Missam
fidelem populum compellant, adest igitur obligatio. Nec dici
potest id Concilio propostum non iussisse, ut veram obliga-
tionemingeretur, quod ad Parochie Missam tum solum obliga-
tum adest honestum & legitimum impedimentum.

In zweio, *Monstraque episcopis* (Episcopis) euudem populum, ut
frequenter ad suas Parochias, sicut diebus Dominicis & majoribus
festis accedant, ut non solum ex ipsa, sed quacunque alta
hunc peritius sive sursum, ipsa predica sive a sacrae Synodo
peritius, ac etiam ut delegati Sedi Apostolicae prohibeant, man-
danti, corrigant, sanuant, sive ad ea in via latente sursum, con-
surgant, fidelem populum compellant, non obstantibus privile-
giis, & exemptionibus quibuscumque.

Locus alter Sess. 2a. cap. 4. de Rebus, ubi haec habentur
Monstraque Episcopis populum diligenter, teneri unumquemque
Parochia sua interesse, ubi id commode fieri possit, ad audiendam
verbis Dei.

Tertius tandem locus occurrit eadem Sess. 2a. c. 7. de
Reform. ubi Synodus Parochis mandat, ut inter Missarum
sacrae eloqua, & sacrae monita vernacula lingua dic-

(c) Non obstantibus Constitutionibus, & ordinationibus Apo-
stolicis, ac privilegiis eidem Fratribus in genere, vel in specie
concessis, ceterisque contraria quibuscumque.

Sacrificio, quod precipua Missa pars est, utpote fons & origi-
no gratiarum omnium, quas Fideles percipiunt, & omnium:
qua Catholica Religione continentur, longe praestantissimum:
ex quo fit, ut obligatio non minus, ne dicam amplius, Pa-
rochialis Missae, que Sacrificium est, quod in commune of-
fert, adhuc tantum, quam Dei verbum, quod in eadem ex-
pliatur, afficiat.

E sane ex veteri disciplina Concio post Evangelium ha-
bebat: *absolutio missa* (a) Concio, Missa continuabatur, &
id quidem ut Fideles utramque non audire non possent. Con-
suetudinem hanc, quae etiam non pauci in locis obseruer-
nt, Synodus Sess. 22. suppont: Hinc duo consequuntur, I. S. Ca-
rolo docente, obligationis Parochia diebus Dominicus aude-
nde in eo politam esse, ut Sanctum Missa Sacrificium & Dei
verbum ibidem audiatur, ac proinde duo supponantur
fere conjuncta. II. hoc Dei verbum proprie nihil aliud esse,
quam Instrunctiones, que inter Missarum solemnia sunt, juxta
Concilium, & ut statut S. Carolus, non autem alio tempore,
quod Missa tempus fere non esset.

Id ergo firmum maneat necesse est, ex Tridentina Synodo

Parochialis audiende Missa obligationem adesse. Non explic

at quidem Synodus, quot demum Dominicus diebus Paro-
chiale Missa negligebat esse opus sit, ut Episcopi possint

Fideles Censuris compellere; sed tantum generatim paro-
chiale Missa, siquidem id commode fieri potuerit, singu-
lis diebus Dominicus audiendam esse. Verum non inde con-
claudi potest, antiqua Concilia, que Tridentinus antevete-
runt, ac deinceps Ecclesiam vel in Conciliis particularibus,
vel in Ritualibus ejusdem ab aliis ad tres immenses
Dominicus dies redigere non posse. Nempe Synodus fatis
habuit declarare tenet populum Parochia diebus singulari
Dominicus interesse, integrum reliquias Episcopis, ut
fuerit in Provincialibus Conciliis, seu in ipsorum Ritualibus
omissionem numerum definire, quarum qui rei essent, Cen-
suras, aliisque positis, quas ipsi opportunitas crederent, puni-
rentur.

Negue vero mirandum est, Concilia particularia Tridenti-
num fecuta, & deinceps bene multis in locis habita haud audi-
endam Parochialis Missa obligationem insinuare: *verus illud*
decerum Parochi deponent; inquit Concilium Burdegale-
num 1583. c. 5. ad finem, a Gregorio XIII. confirmatum,
quo propria excommunicatio pena precipitur, *non quis trion-
dibus Dominicus parochialis Missa celebracioni aliatur, quod uti
fere potest;* antiqua Concilia, que Tridentinus antevete-
runt, ac deinceps Ecclesiam vel in Conciliis particularibus,
vel in Ritualibus ejusdem ab aliis ad tres immenses
Dominicus dies redigere non posse. Nempe Synodus fatis
habuit declarare tenet populum Parochia diebus singulari
Dominicus interesse, integrum reliquias Episcopis, ut
Missarum audire docentem & monentem: quod si Parochia
diebus Dominicus non renenerit, *qua ratiō eūq; & boni Paro-
chiae obligare possit;* ut docentem fuisse: *tuncq; per ratiō obliga-
tione ueroque constingit, aus pali facilitate ab omni onere feli-
citer.*

Obijcuntur Bullae Pontificum, ut Leonis X. v. Intellivi-

an. 1517. & Pli V. v. Episcopis mandicaturum; sed eas Bul-
lae revocavit Gregorius XIII. alia Bulla, quam Navarrus

refert in Manuili cap. 27. adeoque non amplius earum ha-
bentur ratio. Bulla porro Clementis VIII. v. Significatum

an. 1502. nihil evincit aduersus obligationem Parochialis Mi-
ssa precipitus diebus audiendae; quin potius Pontifex ita tenu-
tum conditione Regularibus privilegia concedit, ut passim

Fideles ad Parochiale Missa audiendum existent, & co-
hortentur. Non est autem vero simile, Clementem VIII.

Regulare Regularibus mandat, ut populum ad eandem Missam

hortentur, velle, diebus Dominicus festissime solemnibus alibi

audita Missa, huic eidem obligationem fatisficerit. Loquitur ergo

Pontificis de peculiaribus tantum Missis, quas feli diebus

apud Regulares audiuntur licet, atque ita Ecclesia praeceptum

impleri, quia aliam obligationem excludat, quia Fideles pro-
pria Parochia Missa audiuntur tenentur. Hoc sane sensu Bul-
la omnino explicanda est, ne Clementis VIII. in contradic-
tione, quod omni caret veri spede, quicquam Tridentina Synodo
oppositum mandasse videatur.

Opponitur etiam Bulla, quam mensi Martio an. 1625. edi-
dit Urbanus VIII. sed hec Bulla suppeditatum ipsa pro-
ducit, & in Bullaris non repertur. Eam quidem affer Jacobus

Vernantius, sed ei non magna fides est adhibenda, quod Au-
toris tantum proscripti testimonio ac fide nitatur.

Quicunque polo Congregationis Cardinalium Declara-
tiones hoc loco aduersus audiendam Parochialis Missa obli-
gationem affterent, hand magis pondoris esse debent contra
Tridentini Concili, & ceteraque complurim, que tam pre-
cellerunt, tam subiecte sunt, formale Decretum; idque eo
magis, quod si proponerentur, emenda autem disciderent, & co-
hortentur.

S. Stephani Poncher, Episcopus Parisiensis in fuerum Sta-
tutorum uno ante Tridentinam Synodon, feliciter inuenit

sculpi sexto decimo ita pronuntiat: (d) *Idcirco ex gene-
rali sculpi universalis Ecclesia horum omnium Christifidelium*,
*singulis diebus Dominicis & festis Missa in Ecclesiis uestra
audire de Parochialibus, & festis interesse obligatio.*

Ut autem Curas monens in Provin. Missarum uestrarum horum

Parochialibus uestris sub pena excommunicationis incurritur,
emenda autem, nec disciderent, antequam finitum diuinum for-
mitur.

S. Carolus, qui Concilii mentem assequebatur, veroque

zelo ad ejus inculcanda Decreta duebat, Burdegale- &

Caronum Concilio, non nobis neglexerint, eos nostra Promotori deferant debi-
tam panacea recuperent.

Stephanus Poncher, Episcopus Parisiensis in fuerum Sta-
tutorum uno ante Tridentinam Synodon, feliciter inuenit

sculpi sexto decimo ita pronuntiat: (d) *Idcirco ex gene-
rali sculpi universalis Ecclesia horum omnium Christifidelium*,
*singulis diebus Dominicis & festis Missa in Ecclesiis uestra
audire de Parochialibus, & festis interesse obligatio.*

Ut autem Curas monens in Provin. Missarum uestrarum horum

Parochialibus uestris sub pena excommunicationis incurritur,
emenda autem, nec disciderent, antequam finitum diuinum for-
mitur.

S. Stephani Poncher, Episcopus Parisiensis tit. de Eucha-
ristia.

(a) Conc. Trid. Sess. 22. c. 8. de Sacri. Miss. Mandat Synodus

Parochialibus, & singulis curam gerentibus animarum, ut frequenter

in Missarum celebrationem vel per te, vel per alios ex iis, que

in Missa leguntur, aliquid expoliant.

(b) Hoc Concilium a Gregorio XIII. approbatum fuisse constat

ex Concilii Parisi. Labbasi.

(c) Synodicon Parisi. Henrici Gundii n. 7.

(d) Stephani Ponch. 1502. Synodicon Parisiensis tit. de Eucha-
ristia.

(e) Concil. Trid. Sess. 2. Reform. Et cognoscere valeat, & a

quod omni liceat sacramenta fusciant.

Liber Tom. II.

(f) Clemens VIII. v. significatum. Ut in concordibus, & ca-
retechnis populum ipsum ad eorum Missas praeferent Dominicis,
& aliis solemnibus feli diebus audiendas frequenter moneant, &
adhortentur.

(g) Zerola t. p. vi. Missa §. 6. Barbosa in Coic. Trid. Sess. 22.
c. 6. Sacra Congregatio dicti non posse Episcopum cogere populum
multe, penitus, etiam calu notabilis negligenter aut contumaciter
Missam ab Episcopio compelli posse.

Utrum res habeat, ejusmodi Declarationibus haud multum
detinatur fuisse necesse est, quoniam in Burdegensi Concili-
lio. (b) quod an. 1624. habitum est, quodque Urbano VIII.
Pont.

(h) Clemens VIII. v. significatum. Ut in concordibus, & ca-
retechnis populum ipsum ad eorum Missas praeferent Dominicis,
& aliis solemnibus feli diebus audiendas frequenter moneant, &
adhortentur.

(i) Zerola t. p. vi. Missa §. 6. Barbosa in Coic. Trid. Sess. 22.
c. 6. Sacra Congregatio dicti non posse Episcopum cogere populum
multe, penitus, etiam calu notabilis negligenter aut contumaciter
Missam ab Episcopio compelli posse.

(j) Concil. Burdeg. an. 1624. art. 3. de Divin. Offic. Nullum autem Sacrum privatum, durante solemnem, publico, &
parochiali, fieri prohibentes; Patrumque ultimi Provincialis vestigis

G. in

Pontifice Maximo comprobatum fuisse contenditur, veteras Canones quoad obligationem, imposita excommunicatis Canona, Parochialis audienda Missa instaurari sunt. Concilium hoc declarat plura, primum, ne illa privata Missa, solemnis & Parochialis tempore, celebretur; secundo loco renovatur antiquum Decretum alterius Burdigalenonis Concilii an. 1583, celebrari: tertio momentum Confessarii, sacerdotum & Oratores, ne Parochianos ad Parochialem audiendum Missam cum privatis suis publicis coherentibus; quartu suspenduntur ipso facto Confessarii, Concionatores, & Theologo Professores, qui a Parochiali Missa abstinere posse prohibe docere, vel consilure aut si fuerint. Mandatur autem Episcopo, ut, si quis adeo facis Canonibus restringatur, ut ejusmodi errorem docet, Metropolitanum moneat, ne ceteri Provinciales Episcopi eum ullo Ecclesiastico munere fungi patiantur.

Illustrissimus de la Rochepeau Episcopus Pictaviensis, qui hunc Concilio interfuit, edita deinde Constitutione, allatum Decretum in propria Diocesi custodiendum mandavit. Eius autem Constitutionis hic tenor est: Cum ad aures nostras per veneri turbari ex aliquo tempore multorum animos super obligationem, qua quicquid obstringitur, frequentanda Parochialis Ecclesia, ut pro nostri offici ratione remedium affectamus, & observantiam, qui Provincialis Concili, a Sede Apostolica confirmati auctoritati debetur, factam testamque servemus, declaramus, & mandamus, ut postremi Burdigalenisi Concili super hac re Decretum omnino serverut, cuius quidem tenor ejusmodi est, &c.

Si quo parro Pontificis Bulla existit, ut in Libello supplici contenditur, quae declarant, audit Missa in Regulare Ecclesia, Parochialis Missa praecipio statueri: Burdigalenis Concilium earum aliquam mentionem fecerit, & Cardinalis Sordensis, qui eidem Concilio presul, earumdem rationem habens. Præterea si, quemadmodum Pictaviensis Episcopus in sua Constitutione testatur, Urbanus VIII. Concilium idem Burdigalense probavit, non est, cur credatur, quod tamen proponitur, cum obligatione, quæ fidles Parochiali Missa interessa tenentur, esse refragatum.

Antequam propositionis prima, quæ initio statim proposita fuit super Missa Parochialis in universum obligatione probatio absolvatur, & ad alterum gradus fiat: animadversiones dignam est, contrarie sententie fundamentum ex un parte Bullas esse vel perperam intellectas, vel fere abrogatas, ex alia parte confundam nec fatis rationi consonant, nec fatis firmam eorum texturem, qui in hujus obligationis gratiam producentur. Ex paucis Autorum contra sententiam pleraque rationes, quæ quam parum probabiles sint, haud difficile in intellectu sit.

Hanc fatus est ostendisse Parochialis Missa ad silentiam cum proprio dicta obligatione conjunctam esse: illud præterea ostendendum est, eadem obligatione non fieri verius, quæ est altera propositio, quæ in ipso inquisitionis hujus exordio posita est: & de qua agitur in presenta.

S. Carolus in sexto Mediolanensi Concilio (a) pronuntiat Parochialis Missa diebus Dominicis celebranda ad silentiam eum a præcis Ecclesiæ Patribus tanti habitam iussa, ut antequam inchoaretur, inquiri soleret, adesse alios Parochianos extraneus, ut siq[ue]dum extulisset ad propriam Parochiam mitteretur.

Idem statuit, nideremque propromodum verbis Nantensem, Concilium canone primo: Ut Dominici, & Festis diebus Presbyteri, anæque Missam celebrant, plebem interrogant, s[ed] alius Parochianus in Ecclesia sit, qui proprio contemptu Presbitero, ibi Missam velit audire, quem si invenerint, statim ex Ecclesiæ abjicit, & si suam Parochiam redire compellant. Habet quidem Canon, si id ex Parochi contemptu fecerit, quæ proprio contemptu Presbitero verum non inde sequitur, alibi Parochialium Missam audiri posse, si proprii Parochi contemptus non audit; ea quippe verba proprio contemptu Presbitero, non de formalis, ac proprie dicto, sed de generali contemptu ac-

cipiuntur, perinde ac si diceretur, emiso proprio Presbitero. Si quis igitur aliena Parochia fidelis inventus esset, interroga- & alio se conferret audienda Missa gratia, & cum nullam legitimam causam afferret, quemadmodum causa nonnulla in secundo ejusdem Concilii Canone recensetur, tum vero proprium Parochum, propriamque Ecclesiam conceputi duces confabatur, remitebatur, & ex Ecclesia expellebatur. Hunc autem contemptum formalem esse necesse non erat: cum enim contemptus hic sepe occultus interfuerit sit, nec agi proinde, ne hominem ex Ecclesia ejici liquisset, id obiter dictum fit, ut nimis intelligatur, hanc loquendationem, propriis contemptu Presbitero, tibi vel in Concilio, vel in Rituibus, vel in statu occurrit, non semper de formalis contemptu accipiendo esse, sed sepe significare generalem & interpretacutum contemptum, videlicet omissionem, aut similem negligientiam, quia quis diebus Dominicis relatae proprii Parochi Missa, audienda Missa gratia in alienam Ecclesiam se conferre maluerit.

Ut ergo ad id, quod supra dicebatur, revertatur oratio, multo ante S. Caroli tempora in Ecclesia id confutundit ob- tinebat, ut, antequam Parochialis Missa celebraretur, ullatenus alterius Parochie fidelis adest, inquireret. Id quidem vulgo non amplius in usu est; sed non paucis in locis adhuc id moris obtinet, ut Missa solemnis, & Concionis tempore, private Missa omnino non celebretur, ne, quod Concilia & multa quoque non pauca Synodalia Statuta monent, ab audienda Parochiali Missa populus avocetur; quod argumentum est, audienda Parochiali Missa obligatione in Ecclesia levem habitat non fuisse.

Theodolpus Aurelianensis Episcopus in Epistola jam laudata cap. 45. omnes, inquit hic magnus Episcopus, qui secu- lo non florebant, ad suam marrem Ecclesiam Missarum solemnia & predicationem audiri convenient, Sacerdotes per Orationem nequam Missas ramante anno secundum horam celebrant, ut populus a publicis solemnitatibus abstrahatur.

Tancientius IV. facilius perito decimo, referente Azorio, (b) Bullam edidit, quia Regularibus cum alia præcepit, tum illud prohibuit, ne item conciones haberent ad populum in suis Tempis, donec omnia in singulis Parochiis Missarum Sacrae officia efficiant, nec nisi Confessiones audirent alios Parochi permissu & consenserent.

Joannes Episcopus Nanterensis in suis Statutis Synodalibus an. 1383, prout Pater Martene (c) memorie prodit, inob- venit, inquit, sub pena excommunicationis, ne ante magnas Missas predicas in dictis Parochiis Ecclesiis celebrante, dictis diebus Dominicis, aliquis Presbiter in Capellis, vel Ecclesiæ, per- stratum Parochiarum Missas aliquas celebrete profane, propter quarum celebrationes retrocedit temporibus Parochianis ad suis Ecclesiæ dictis diebus pro Missis & preceptis audiendis accedere non curarentur.

Concilium Senonense (d) an. 1528. statuit, ne quis ante Parochi Millam, & ante confessionem celebrare presumat; idem facit Coloniense an. 1556. cap. 24. S. Carolus, cuius opera Tridentinum Concilium eliciter absolutum fuit, quicquid eis mente optime, si quis alius, absquebat, in primo Mediolanensi Concilio mandat, ut si Missa, quæ ante Parochialem celebrari conveverent, impediunt, quominus illa audiatur, minime celebrantur.

In Statute Henrici de Gondy Episcopi Parisiensis an. 1606. n. 17. ita legitur: Inhabent sub simili pena excommunicationis omnibus & singulis Presbiteris habituatis & Beneficiatis in Ecclesiæ nostra Diocesis, & alio quibuscumque, ne durante confite- nia sacra, & Missa Parochiali missa, incipiendo a benedictione aquæ usque ad consecrationem Agni Domini, priuata Missas celebrent. Quod si quando Episcopi in Capellis privatis celebrant facultatem concedunt, id tomus indulgent, cum propriâ Parochia commode adiri noqueat, nisi impositis conditionibus, quæ a Parochiali Missa auditione non omnino privatos eximant.

Fevre-

(a) Concil. Mediol. Fuit olim tanti apud antiques Patres ille frequens in Ecclesiam propriam Parochiale fiducium convenit, ut ad hanc disciplinam populi Christiani institutione valde accommodatam retinendam ceris Decretis causio aliqua adhibenda sit. Primo enim hoc justum est, ut Dominicis festi diebus, Parochi, antequam Missam celebrant, plebem interrogant, & monent populum: Missa Parochiali interest devere ad verbum Dei, & ad divina Officia audienda. Si quis autem Concionator, Confessorius, aut Theologo Professor eo temeritatem devenire reperiatur, ut contra hoc Decretum aliquid prædicare, confundere, docere vel priuatum auctoritatem fuerit, cum ipso facti fulpionem & interdictum incurtere decernimus, nulloque cum in loco Provinciae nostra, utrum concurcamus, & facias Canonibus adferantem ad functiones suas unquam admittendum est. Mandamus: coque fini Episcopis, placuit nobis, ut si quis Missa dicenda Dominicis, h[ab]et inchoatur primum post verbi predicationem. Acta Mediol. l. 4. de Miss. Parech. numer. 7. Quod si die Feste etiam per illud Missa Sacramentum, quod in aurora fit, populus a Parochiali Missa avocetur, tunc Episcopus illud etiam Feste die post Missam Parochialem fieri, celebrative ju- beat.

(b) Azor. Tom. 1. l. 13. c. 1. q. 1. inst. mor. pag. 576.

(c) P. Martene Tom. 1. l. 1. c. 3. de ant. ritibus Eccles.

(d) Concil. Senon. Ne vero populus ab hac Missa Parochiali, & ab actione verbi distractatur, placuit nobis, ut si quis Missa dicenda Dominicis, h[ab]et inchoatur primum post verbi predicationem. Acta Mediol. l. 4. de Miss. Parech. numer. 7. Quod si die Feste etiam per illud Missa Sacramentum, quod in aurora fit, populus a Parochiali Missa avocetur, tunc Episcopus illud etiam Feste die post Missam Parochialem fieri, celebrative ju- beat.

Fevretus in Tractatu de Abusu l. 3. c. 2. n. 8. meminit Rescriptorum duorum, quibus Parisenis Senatus hanc eamdem disciplinam firmavit, ne scilicet uile privatæ Missæ, fideiannis tempore, celebrarentur.

Ex his omnibus testimoniis inferri potest, Parochialis Missæ, tertio salem quoque die Dominico, audienda obligacionem, tamquam gravem magnique momenti rem habitan fuisse. Farandum tamen haftens allata monumenta generales tamrum rationes esse. Ut ergo hujus obligationis gravitas ex essentialibus & fundamentalibus rationibus, que a priori dicuntur, apparat; expendendum est, quæ tandem ejus institutionis extiterint cause, videlicet quæ, quanto sit Missa Parochialis utilitas, quæ, quantaque ex ea commoda Fideles percipiunt; ac deinde ostendetur a posteriori ejus obligatio- nis vis ad pondus ex ratione paucorum, quas iis imponit Ecclesia, qui h[ab]ent parochiali officio defuerint.

S. Carolus, qui Diocesis suis id commendaverat, tamquam quod veterum Conciliorum & Tridentini Decretis, ut jam declaratum est, conforme esset, ut Suffraganeos suos vehementius exciterat ad eorumdem Decretorum custodiendam, quod Parochialem Missam audiendam, a Populis eorum cura creditis obtinendam, ejus utilitate, atque emolumenta illis explicat, eosque velemtinem cohortatur, obsecratur, ut eam proxim in sua quisque Diocesis propagent. Hac Cardinals adeo doctrina & lanchitiae præstantis fere verba sunt:

Excitati ejusdem Tridentini Concilli Decretis, nos tristramus istorum mentibus hominum hirsus viam rationemque esse puerit, quam si omnes Missa Parochiali, ubi est legitimus populi convenerit, diebus Dominicis intercessent, quibus Paiores vero Paiores sua cura communica recta docant; ne nos modo quid vere & fidei credendum sit, sed etiam quod probe & in rege utrumque, intelligatur. Id autem faxit sanctus Rex faculo decimo tercio an. 1239. ut Tolosana Provinclie, aliquipue circum propficeret. Quonamobd, prosequitur idem Author, S. Ludovicus tria in his regionibus Concilia Provincialia celebranda curavit, queram unquam late est lex de Missa Parochia qualiter die Dominica audienda, unde fatus paiores monere possint, ad rectam Catholicam fidem revocari posse, quam publicis illis Missa Parochiali, Festa die, conventions, quibus legitimis Paiores vocem, quæmera est Ecclesiæ vox, audiatur.

Quicquid merito Tridentina Synodus sest. 25. c. 2. ita statuit: Pebani, & quicquid Parochiales, vel alias curam amarum habentes Ecclesias quicunque modo obtinunt, per se, vel per alios, si legitime impedit fuerint, diebus sicut diebus Dominicis plebis sibi commissari, pro sua capacitate paucioribus verbis, docendo, quæ scribi omnibus necessariam ab salutem, manuandoque eis cum brevitate, & facilitate sermonis, virili, quo est declinare, & virtutes, quas felici eropeant, ac p[ro]p[ter]a eternam evadere, & celestem gloriam conquisi valeant. Id vero si eis curam præfare neglegi, etiam si Episcopi jurisdictione exemplum se esse præstarent, etiam si Ecclesiæ quæmera modo exempla dicerentur, aut alicui Monasterio extra Diocesem existenti forsan annexo vel unice, modo reip[ublica] in Diocesem provisa Episcoporum sollicitudo non desit, ne illud implatur: parvuli petierint panem, & non erat, qui frangere possit.

Persequitur deinde S. Carolus mala, quæ ex Parochialis Missa negligenter proveniunt: Omnino ob hanc negligentiam, inquit Sanctus Antilles, ignorantis identem gravissima Christiana pietatis officia, cuiusmodi est id, quod fidei articulos, & Sacramentorum usum spesfat. Dilectissimi explicitant h[ab]ent malum verbi illi, quæ testimonium ex sexto Mediolanensi Concilio super illam proximum consequentur. Denique magnus hic Cardinals ita concludit: Ibi sit tantumque malis aquæ in commodis unusquisque occurrere studeat, diligenter exequendo, quod Sanctorum Patrum fides audierit, quod Synodus Tridentina numeri juberit, quod ex illis deus de uniusquisque vobrum salute feliciter pacem justus exhortabit.

Quæ haftens est hoc sancti Paulus allata sunt, dubitate non sunt, quin ipsa Parochialis audienda Missa obligationem gravem esse crediderit. Id nimis vel ex Christiana Doctrina inter Missarum foliis taliter respondeat, inferiores universi & singulos obligari, ac ne eos quidem excipi, in quibus ratio, quæ Legislatorum ad legem instituendum movit, non existit. Satis nemus est Ecclesiæ, dum Parochia Missam instituit, judicasse, quod verum est, teneat omnes Fideles indigere nostræ Religionis Mysteriis & Dogmatiis instruti, ut vel qui ea callent, Parochiali Missæ intercessione teneantur. Et sane Tridentina Synodus. Sest. 24. c. 4. de Reform. nullam exceptionem adhibet, & generatim loquitur, dum pronuntiat uniusquisque tenuerit Parochia sua interesse, ad audiendum verbum Dei.

Præterea sunt alia, quæ sine Parochianus debet, quæ quidem ab iis ipsis, qui Religionis dogmata scimus, ignorantur, & audienda parochia Missa, percipiuntur; hoc autem, quæ sunt adeo sciti digna, paulo ante explicata sunt. Christiani nominis faculo nono, scilicet an. 844. duo Monachi, ut pecuniam congererent, in Sancti Benigni Divisionibus Ecclesiæ suppositas Reliquias nesci cujus ignoti Martyris exposuerunt, commentari sunt eum Sanctum patrare miracula. (a) Agobardus Tom. 2. pag. 144. Lament. Tom. II.

bene multa, quæ nonnullarum seminariorum sibi addicatarum adminiculio dolique vulgarant. Sparitus rumor illuc populostraxit undique, ut proinde Thibaltus Episcopus Lingonensis Amulonium Archiepiscopum Lugdunensem ea de re per litteras monitum vellit. Repondit sanctus hic Archiepiscopus has arrogatas Reliquias suppirmendas esse, ut ita iis quidem Monachis fodiendi quæstus ex adeo damna suppofitione percipiendi. Populi autem in superfluentem incidente occatio penitus adimeretur; Christianam nempe populam ad propriam Parochiam vocandum esse, monendum sibi consistendum ibi est, (b) ubi sacram Baptismum accipit, ubi Corpus & Sanguinem Domini percipit, ubi Missarum solemnia audire convevit, ubi a Sacerdotiis panis etiam de reatu, visitationem in infermitate, sepulturam in morte conquisit; ubi etiam decimas & primicias suas offere presipit, ubi filios suos baptisatis gracia iniiciat granularit; ubi verbum Dei affidit audiret; & agenda, ac non agenda agnoscat; illuc, inquam, vota sua, ac oblationes suas alacriter perferat; illi orationes & suas supplicationes D. suffundat; ubi suffragia omnium Sanctorum querat... h[ab]et enim legitimam & ecclesiastica Religionis forma: hac antiqua Fidelium conseruatur, per quam & vanitas mortuorum amperatur, & virtus & recta Evangelica aqua Apollonica institutionis seminae conseruatur.

Fillefac, de origine parcer, c. p. 611. ita loquitur in hanc rem: Cum felicissima recordans B. Ludovicus bono Gallis publico natus nullam vel priorem, vel magis congruam excellendam istorum mentibus hominum hirsus viam rationemque esse puerit, quam si omnes Missa Parochiali, ubi est legitimus populi convenerit, diebus Dominicis intercessent, quibus Paiores vero Paiores sua cura communica recta docant; ne nos modo quid vere & fidei credendum sit, sed etiam quod probe & in rege utrumque, intelligatur. Id autem faxit sanctus Rex faculo decimo tertio an. 1239. ut Tolosana Provinclie, aliquipue circum propficeret. Quonamobd, prosequitur idem Author, S. Ludovicus tria in his regionibus Concilia Provincialia celebranda curavit, queram unquam late est lex de Missa Parochia qualiter die Dominica audienda, unde fatus paiores monere possint, ad rectam Catholicam fidem revocari posse, quam publicis illis Missa Parochiali, Festa die, conventions, quibus legitimis Paiores vocem, quæmera est Ecclesiæ vox, audiatur.

G 2